

Instytut Pamięci Narodowej - Warszawa

<https://warszawa.ipn.gov.pl/waw/dla-mediow/komunikaty/29868,Odznaczenia-panstwowe-dla-zasluzonych-dzialaczy-opozycji-demokratycznej-Warszawa.html>
15.05.2024, 06:26

Odznaczenia państwowe dla zasłużonych działaczy opozycji demokratycznej - Warszawa, 6 listopada 2012

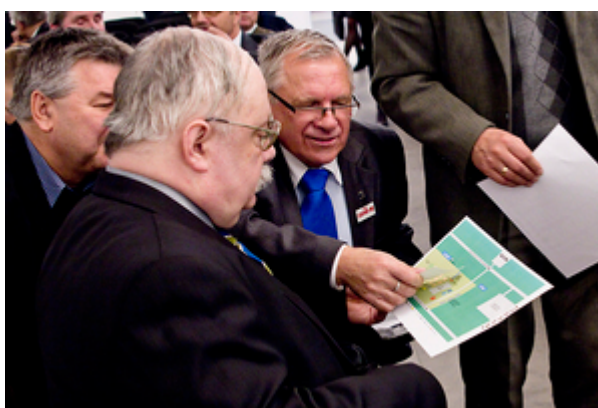
Data publikacji 06.11.2012

Wypełniając postanowienie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Bronisława Komorowskiego, Prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Łukasz Kamiński, wręczył 6 listopada 2012 r. w Centrum Edukacyjnym IPN im. Janusza Kurtyki odznaczenia kilkunastu działaczom opozycji demokratycznej.

Za wybitne zasługi w działalności na rzecz przemian demokratycznych w Polsce, a także za osiągnięcia w podejmowanej z pożytkiem dla kraju pracy zawodowej i społecznej Prezydent uhonorował Adama Nowaka Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Odznaczony jest członkiem Stowarzyszenia Osób Internowanych „Chełmniacy 1982”, a z wnioskiem o odznaczenie wystąpił Związek Weteranów Trzeciej Konspiracji z Łodzi.

Ponadto za zasługi w działalności na rzecz niepodległości i suwerenności Polski oraz respektowania praw człowieka w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej Krzyże Wolności i Solidarności otrzymali:

- Stanisław Fryc (nieobecny)
- Andrzej Gigiel
- Zbigniew Gruca

- Marian Kazimierz Hady
- Eugeniusz Mieczysław Karasiński (nieobecny)
- Czesław Kopczak
- Kazimierz Krupiński
- Jerzy Kustra
- Tadeusz Lubaszewski
- Jan Lubkiewicz
- Robert Jerzy Makenson
- Wiesław Modzelewski (nieobecny)
- Jacek Antoni Tomczyk

Wnioskodawcą o odznaczenia Krzyżem Wolności i Solidarności był Prezes Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Ceremonia wręczania odznaczeń odbyła się podczas ogólnopolskiej konferencji naukowej „Inteligenta forma internowania – ćwiczenia i powołania do Ludowego Wojska Polskiego jako forma represji po 13 grudnia 1981 r.”

Na początku listopada 1982 r. sięgnięto też po inną, stosowaną już wcześniej broń – wysyłanie opozycjonistów do wojska. Ten rodzaj represji, określony przez przesłuchiwanego twórcę stanu wojennego Wojciecha Jaruzelskiego mianem „inteligentnej formy internowania”, objął działaczy opozycji (głównie „Solidarności”) uznanych za ekstremistów. Trafili oni (jako rezerwiści) na trzymiesięczne „przeszkolenie”. Podobny los spotkał członków organizacji młodzieżowych (np. Niezależnego Zrzeszenia Studentów), którzy otrzymali powołanie do odbycia zasadniczej służby wojskowej. Osoby te były typowane przez Wojskową Służbę Wewnętrzną w

ściślej współpracy ze Służbą Bezpieczeństwa. Celem operacji było osłabienie opozycji przed zapowiadany na 10 listopada 1982 r. protestem przeciwko delegalizacji NSZZ „Solidarność”, którego władze się obawiały.

Tej formie represji poddano blisko dwa tysiące osób. Dotychczas Instytutowi Pamięci Narodowej udało się ustalić nazwiska 1447 rezerwistów powołanych na „ćwiczenia” oraz 264 poborowych powołanych do odbycia zasadniczej służby wojskowej. Trafili oni do Brzegu, Budowa, Chełmna nad Wisłą, Czarnego, Czerwonego Boru koło Łomży, Głogowa, Gorzowa Wielkopolskiego, Rawicza, Trzebiatowa, Unieścia (rezerwiści), Chełma, Jarosławia, Węgorzewa (poborowi). Zdarzało się, że byli przetrzymywani w skandalicznych warunkach – niekiedy, mimo mrozów, w namiotach (Chełmno) czy wagonach kolejowych (Czerwony Bór). Poddawano ich przesłuchaniom, rewizjom i innym szykanom. Byli też zmuszani do ciężkiej i często bezsensownej pracy. Poddawano ich (podobnie jak osadzonych w ośrodkach internowania) indoktrynacji politycznej, prowadzonej w tym przypadku nie przez SB, ale przez aparat polityczno-wychowawczy (L)WP.

[IPN publikuje bazy danych żołnierzy rezerwy i poborowych powołanych na podstawie Zarządzenia Szefa Sztabu Generalnego WP nr 0141/Mob. z dnia 26 października 1982 r.](#)

Zdjęcia: Katarzyna Hołopiak

